

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Наказ Міністра освіти

України

01.07.2000 N 230

( 0098-93 )

Зареєстровано в Міністерстві

юстиції України

26 липня 2000 р.

за N 101

**ПОЛОЖЕННЯ**

**про психологічну службу в системі**

**освіти України**

**1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

1.1. Психологічна служба в системі освіти є складовою державної системи охорони психологічного здоров'я громадян України і діє з метою виявлення і створення соціально-психологічних умов для розвитку особистості.

1.2. Психологічна служба забезпечує своєчасне і систематичне вивчення психічного розвитку особистості, мотивів її поведінки і

діяльності з урахуванням вікових, інтелектуальних, статевих, інших індивідуальних особливостей, створення умов для самовиховання і саморозвитку, сприяє виконанню виховних й освітніх завдань навчально-виховних закладів.

1.3. Психологічна служба у своїй діяльності керується Загальною Декларацією прав людини ( 995-015 ), Конвенцією про права дитини ( 995-021 ), Законом України "Про освіту" ( 1060-12 ), чинним законодавством, даним Положенням.

1.4. Дане Положення регламентує загальну структуру та функції психологічної служби в системі освіти в цілому і є основою для створення структурних підрозділів служби.

1.5. Діяльність психологічної служби в системі освіти забезпечується фахівцями-психологами, що мають відповідну вищу освіту.

За своїм статусом працівники психологічної служби належать до педагогічних працівників і відповідно до чинного законодавства користуються всіма правами і гарантіями, передбаченими для них.

## **2. ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ**

2.1. Діяльність психологічної служби включає такі основні напрями:

- діагностика - психологічне обстеження дітей і підлітків, їх груп та колективів, умов навчання та розвитку;
- корекція - здійснення психолого-педагогічних заходів для усунення відхилень в індивідуальному розвитку та поведінці,

схильність до правопорушень;

- реабілітація - надання психолого-педагогічної допомоги дітям, підліткам, молоді, які знаходяться у кризовій ситуації, постраждали від соціальних, технічних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси тощо;
- профілактика - своєчасне попередження відхилень у становленні особистості, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктам та інше;
- консультативно-методична допомога всім учасникам навчально-виховного процесу з питань виховання дітей, підлітків, створення психологічних умов для їх розвитку, допомога органам державного управління освітою в оцінці професійної придатності педагогічних та управлінських кадрів;
- просвітницько-пропагандистська робота з підвищення психологічної культури в закладах і установах освіти;
- психологічна експертиза - участь в оцінці нових технологій навчання і виховання дітей, підлітків, молоді, педагогічних інновацій, визначенні доцільності їх впровадження, сприяння розробці та використанню нових діагностичних методик;
- психологічна прогностика - створення моделей поведінки групи та особистості, прогнозування психічного розвитку тощо.

### **3. СТРУКТУРА ТА УПРАВЛІННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЮ СЛУЖБОЮ**

3.1. Психологічна служба в системі освіти складається з трьох основних ланок:

- а) загальноукраїнський науково-методичний центр практичної психології;

б) регіональні центри (лабораторії) практичної психології;  
в) практичні психологи, які працюють у закладах і установах освіти.

3.2. Загальноукраїнський науково-методичний центр практичної психології діє на базі Науково-дослідного інституту психології АПН України, Інституту системних досліджень Міністерства освіти України.

До його повноважень належать: організаційні, координуючі та контролюючі функції в галузі практичної психології, визначення перспектив та напрямів розвитку служби, науково-методичне забезпечення діяльності практичних психологів, вимог до її змісту, організація експертизи психологічних методів, методик, новацій, підручників; вивчення потреб і комплектування кадрів для підвищення кваліфікації працівників служби; впровадження в практику досягнень психологічної науки та передового досвіду; забезпечення виготовлення та тиражування інструментарію для практичних психологів.

3.3. Роботу Загальноукраїнського науково-методичного центру організовує головний психолог Міністерства освіти України, до компетенції якого входять питання перспектив і розвитку мережі психологічної служби, вимоги до змісту її діяльності, організація підготовки кадрів практичних психологів, виготовлення й впровадження інструментарію для їх діяльності, впровадження у практику досягнень психологічної науки та передового досвіду.

3.4. Регіональні центри практичної психології створюються при управлінні освіти Ради Міністрів Республіки Крим, обласних,

Київської, Севастопольської міських державних адміністрацій.

Основним завданням цих центрів є організація та координація роботи практичних психологів у закладах і установах освіти області та методичне забезпечення їх роботи, підвищення професійного рівня, здійснення атестації та перепідготовки працівників психологічної служби; визначення потреб та формування державного замовлення на такі кадри.

З метою чіткої координації дій практичних психологів, більш повного задоволення потреб навчально-виховних закладів у послугах психологічної служби центри практичної психології можуть створюватися при відділах (управліннях) освіти районних державних адміністрацій, виконкомів міських рад народних депутатів.

Такі центри можуть об'єднувати консультативні кабінети, телефони довіри, науково-методичні групи, групи інформаційного забезпечення, лабораторії профорієнтації, кабінети корекції кризових станів, психолого - медико - педагогічні консультації та інші різновиди форм діяльності, а також психологів загальноосвітніх навчально-виховних закладів під керівництвом головного психолога відповідного центру.

3.5. Практичний психолог є головною ланкою психологічної служби.

Практичний психолог закладу (установи):

- бере участь в організації освітньої, виховної роботи, спрямованої на забезпечення всебічного особистісного розвитку дітей, молоді, їхнього повноцінного психічного здоров'я;
- проводить психолого-педагогічну діагностику готовності до

навчання в період переходу з однієї вікової групи до іншої, допомагає у виборі освітньої установи згідно з рівнем психічного розвитку;

- планує та розробляє розвиваючі, корекційні програми навчально-виховної діяльності з урахуванням індивідуальних, статевих, вікових особливостей дітей;

- сприяє пошуку, добору, розвитку обдарованих дітей, свідомому вибору дітьми, молоддю професії з урахуванням їх ціннісних орієнтацій, здібностей, життєвих планів і можливостей;

- готує вихованців, учнів до свідомого життя в дусі взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;

- здійснює первинну профілактику алкоголізму і наркоманії, інших шкідливих звичок серед підлітків;

- проводить психологічну експертизу і психолого-педагогічну корекцію асоціальної поведінки;

- формує психологічну культуру вихованців, учнів, педагогів, батьків;

- консультує працівників освітніх установ з питань психології, практичного використання її в організації навчально-виховного процесу.

3.6. У своїй професійній діяльності працівник психологічної служби повинен:

- керуватись у своїй діяльності Етичним Кодексом психолога;

- додержуватись педагогічної етики, поважати гідність дитини, захищати її від будь-яких форм фізичного або психічного

наси́льства, пропагувати здоровий спосіб життя;

- зберігати професійну таємницю, не поширювати відомості, отримані в процесі діагностичної або корекційної роботи, якщо її поширення може завдати шкоди дитині чи її оточенню;

- постійно підвищувати свій професійний рівень, загальну культуру;

- пропагувати психологічні знання, запобігати випадкам здійснення психодіагностичної, розвивально-корекційної, профілактичної, консультативно-методичної роботи особами, що не мають відповідної фахової підготовки;

- будувати свою діяльність на основі доброзичливості, довіри у тісному контакті шляхом співробітництва з усіма учасниками педагогічного процесу;

- знати програмно-методичні матеріали і документи щодо обсягу, рівня освіти, розвитку дітей, вимоги до нормативного забезпечення навчально-виховного процесу, основні напрями і перспективи розвитку освіти, психолого-педагогічної науки.